

Covid-19 စီးပွားရေးအကျပ်အတည်းကာလအတွင်း စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု၊ ခံနိုင်ရည်ရှိမှုနှင့် စီးပွားရေးပြန်လည်ထူထောင်မှုတို့ကို ထောက်ပံ့ရန် မြန်မာ့အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများကို ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲစေခြင်း

Russell Toth

ဤစာတမ်းသည် Covid-19 ကျန်းမာရေးနှင့်စီးပွားရေးအကျပ်အတည်းကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးအဖွဲ့အစည်းများ ရင်ဆိုင်နေရသော ကြီးမားသည့် စွန့်စားရမှုများ၊ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးကဏ္ဍကို ရုတ်တရက် ရိုက်ခတ်လာသည့် ပြင်းထန်သော ထိခိုက်မှုများ၏ ဆင်းရဲမွဲတေမှုနှင့် စားနပ်ရိက္ခာမလုံလောက်မှုတို့ အပေါ်သက်ရောက်မှုများကို ဆွေးနွေးတင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာတမ်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ယခင် မူဝါဒဆိုင်ရာ တုံ့ပြန်မှုများ၊ နိုင်ငံတကာနှင့် ပြည်တွင်းမှ ပညာရှင်များမှ ဖော်ထုတ်ထားသော အကောင်းဆုံး လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် မြန်မာနိုင်ငံမှ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဦးဆောင်သူများနှင့် အွန်လိုင်းမှဆွေးနွေးမှုများကို အခြေခံ ရေးသားထားပါသည်။ ဤစာတမ်းသည် ရည်ရွယ်ချက်မှာ စားသောက်ကုန်ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ကုန်သွယ်ခြင်းနှင့် ရောင်းချခြင်းများအပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများတွင် အသေးစားငွေရေးကြေးရေး လုပ်ငန်းများ၏ အရေးပါမှုကို မူဝါဒချမှတ်သူများ သတိထားမိစေရန် ဖြစ်ပါသည်။ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်း များ ပြိုကွဲပျက်ဆီးမှုသည်-

- စီးပွားရေး ကြံ့ကြံခိုင်ရည်ရှိမှုကို ထိခိုက်ခြင်းအားဖြင့် ကာလတို-ကာလလတ်တွင် စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံမှုကို ပိုမိုဆိုးဝါးစေခြင်း
- အရေးကြီးသော လာမည့်မိုးရာသီ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ချိန်တွင် စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန်များ လျော့နည်း စေခြင်း၊
- စီးပွားရေးပြန်လည်ထူထောင်ရန် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများမှ အထောက်အကူပေးနိုင် သည့် အလားအလာကို ထိခိုက်စေခြင်းများ ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။

နောက်ခံအကြောင်းအရာ။ ။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးအခန်းကဏ္ဍ

ခေတ်မှီကြီးကြပ်စစ်ဆေးရေးစနစ်သည် အွန်လိုင်းတွင် အသုံးပြုနိုင်ချိန်၊ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းအသစ်များ စတင်ခဲ့ချိန် နှင့် အလှူရှင်၏ အထောက်အပံ့ပေးမှု ကျယ်ပြန့်လာခဲ့ချိန် ၂၀၁၂-၂၀၁၃မှစ၍ အသေးစားငွေရေးကြေးရေး ကဏ္ဍသည် လျင်မြန်စွာ တိုးတက်လာခဲ့ပါသည်။ လက်ရှိတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး (၁၅)ခုရှိ မြို့နယ်ပေါင်း(၃၃၀)အနက် (၂၅)မြို့နယ် တွင် လုပ်ငန်းလည်ပတ်နေသော လိုင်စင်ရ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်း (၁၉၃)ခုရှိပါသည်။¹ ၂၀၁၉ခုနှစ်လယ်မှစ၍ ဤကဏ္ဍသည် လူဦးရေ (၁၅) သန်းခန့်ကို ကိုယ်စားပြုသော အဖွဲ့ဝင်ပေါင်း (၃.၄) သန်းကို ဝန်ဆောင်မှု ပေးခဲ့ပါသည်။ ဤကဏ္ဍတွင် ချေးငွေပြန်ဆပ်မှုရာခိုင်နှုန်းမှာ ၉၉% မြင့်တက်ခဲ့ပြီး² ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် ချေးငွေ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁.၂ ဘီလီယံထက်ပို၍ ထုတ်ချေးနိုင်ခဲ့ပါသည် (Slover 2020)။ ၂၀၁၇ခုနှစ်တွင် ထိပ်တန်း အသေးစားငွေရေးကြေးရေးအဖွဲ့အစည်း (၁၈)ခုမှ ထုတ်ချေးသော ချေးငွေတန်ဖိုးသည် စုစုပေါင်းအသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းအားလုံးတန်ဖိုး၏ ၈၁% ရှိခဲ့ပါသည်။³ အသေးစားငွေရေး ကြေးရေးလုပ်ငန်းများစွာကို ရှယ်ယာရောင်းချရသည့်ငွေများနှင့် စတင်တည်ထောင်ခဲ့သော်လည်း လွန်ခဲ့သော(၂)နှစ်၊ (၃)နှစ်အတွင်း ၎င်းကဏ္ဍ၏ဖွံ့ဖြိုးမှုကို နိုင်ငံတကာနှင့်ပြည်တွင်းမှ ချေးငွေယူခြင်းဖြင့် များစွာ အထောက်အပံ့ဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် အစိုးရမှ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများ၏ အမြင့်ဆုံးအတိုးနှုန်း ၃၀%မှ ၂၈%သို့ လျော့ချရန် ပြဌာန်းခဲ့ခြင်းသည် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများ အထူးသဖြင့် ကျေးလက်အခြေပြု အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများ၏ အမြတ်အစွန်းကို လျော့နည်းစေခဲ့သည်ဟု ယူဆရပါသည်။

အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများအပြင် မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်(MADB)သည် ကျေးလက်ဒေသများတွင် ငွေချေးသူ အများဆုံးရှိပြီး (အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁,၀၀၀ အောက် ချေးငွေများဖြင့်) တူညီသောဈေးကွက်ကို ဝန်ဆောင်မှုပေးနေ ပါသည်။⁴ မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်သည် မြန်မာနိုင်ငံတောင်ပိုင်းနှင့်အလယ်ပိုင်းရှိ အဓိကစပါးစိုက်ပျိုးသောဒေသများမှ မြို့နယ်များ၏ ၆၀% ခန့်တွင် ဘဏ်ခွဲများ ရှိပါသည်။⁵ အချို့တောင်သူများသည် မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်မှ ငွေချေးယူကြပြီး အကယ်၍ မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်မှ ချေးငွေထုတ်ပေးခြင်းသည် ယာယီနှောင့်နှေးနေပါက ထိုပြဿနာကို ဖြေရှင်းရန် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများမှလည်း ချေးငွေများကို ထပ်၍ ချေးယူကြပါသည်။

လတ်တလောအခြေအနေ

မြန်မာနိုင်ငံသည် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများမှ ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသည်များ ဝင်ရောက်မှုလျော့သွားသောကြောင့် တရုတ်နိုင်ငံပြီးလျှင် Covid-19 ကြောင့် စီးပွားရေး သက်ရောက်မှုကို ခံစားရသော ပထမဆုံးနိုင်ငံများထဲမှ တစ်နိုင်ငံ ဖြစ်ပါသည် (Aung Hein and Minoletti, 2020)။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထမဆုံး တရားဝင် Covid-19 ရောဂါပိုးတွေ့ရှိသူကို မတ်လ (၂၃) ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုခဲ့ပါသည်။ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းကဏ္ဍအပါအဝင် စီးပွားရေးကဏ္ဍတစ်ခုလုံးတွင် ထိခိုက်မှုများကို လျင်မြန်စွာ ဖြစ်စေသော အသွားအလာ ကန့်သတ်မှုများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပါသည်-

¹ဘဏ်မဟုတ်သော ငွေကြေးအဖွဲ့အစည်းများကို ကြီးကြပ်စစ်ဆေးသည့် ဗဟိုငွေရေးကြေးရေးကြီးကြပ်စစ်ဆေးရေးဦးစီးဌာန- စီမံကိန်း၊ဘဏ္ဍာရေးနှင့်စက်မှုဝန်ကြီးဌာန၏စာရင်းအရ

² <https://www.mmtimes.com/news/growth-potential-seen-microfinance-sector.html>

³ <https://www.myanmarmfa.com/en/financial-inclusion-myanmar>

⁴ မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်သည် စက်ကြီးများဝယ်ယူရန်ချေးငွေအချို့ကိုလည်း ပေးသည်။ သို့သော် ငွေချေးယူသည်အများစုမှာ ရာသီလိုက် (သို့) ကာလတိုသီးနှံချေးငွေများကို ချေးယူကြသည်။

⁵ မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်မှ ငွေချေးယူသူ ၉၀% ခန့်သည် ဆန်စပါးကဏ္ဍမှ တောင်သူငယ်၊ တောင်သူလတ်များ ဖြစ်ကြသည်။

- အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်း အဖွဲ့အစည်းများသည် မတ်လနောက်ပိုင်းတွင် ချေးငွေပြန်ဆပ်ခြင်းများကို ၎င်းတို့၏ ဆန္ဒအလျောက် ဆိုင်းငံ့ပေးရန်စတင်ခဲ့ပြီး လူမှုရေးခွာဟခြင်း (ခပ်ခွာခွာနေခြင်း)၊ အဖွဲ့လိုက်အစည်းအဝေးများကို ဆိုင်းငံ့ခြင်းနှင့် Covid-19နှင့် ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များဖြန့်ဝေခြင်းအပါအဝင် တုံ့ပြန်မှု အစီအစဉ်များကို လျင်မြန်စွာ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ဒေသအာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်း(၂)ခုမှ ချေးငွေဆိုင်းငံ့ခြင်းများ ပြုလုပ်ပြီးနောက် စီမံကိန်း၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့်စက်မှုဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ ဗဟိုငွေရေးကြေးရေးကြီးကြပ်စစ်ဆေးရေးဦးစီးဌာနသည် ချေးငွေပြန်ဆပ်ခြင်း (မိမိဆန္ဒအလျောက်မဟုတ်ပါက)၊ ငွေချေးသူအသစ်များခေါ်ယူခြင်းနှင့် စုငွေလက်ကျန်ရှင်းတမ်းများ လက်ခံခြင်းများကို ဧပြီလ (၆)ရက်မှ (၃၀)ရက်နေ့အထိ တရားဝင် ဆိုင်းငံ့ခဲ့ပါသည်။^၆
- အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်း အဖွဲ့အစည်းများသည် လာမည့်မိုးရာသီ ငွေချေးရာသီ (ဧပြီ-ဇွန်)အတွက် သီးသန့် ရန်ပုံငွေ (reserve) စုဆောင်းနေပါသည်။ သို့သော် ချေးငွေပြန်ဆပ်ခြင်းကိုဆိုင်းငံ့ခြင်း၊ ကုန်ကျနေဆဲ လုပ်ငန်းလည်ပတ် စရိတ်များ (ဝန်ထမ်းလစာများ၊ ငှားရမ်းခ၊ အထွေထွေ စသည်)၊ မျှော်လင့်ထားသည့်အတိုင်း အဖွဲ့ဝင်များ၏ စုငွေများ ထုတ်ယူခြင်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးတာဝန်များ (ဥပမာ- ပြည်တွင်းနှင့်နိုင်ငံတကာ ချေးငွေများ၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများသို့ ပေးရန် တာဝန်များ)သည် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ပြင်ပမှ ငွေလုံးငွေရင်းစီးဝင်မှု ကြီးမားစွာ မရှိလျှင် မိုးရာသီချေးငွေပေးခြင်းကို များစွာလျော့ကျစေမည် ဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ငန်းများ ပုံမှန်ပြန်လည်ပတ်ပြီး အသေးစားငွေရေး ကြေးရေးလုပ်ငန်းများ၏ မတည်ရင်းနှီးငွေအချို့ပြန်လည်ရရှိခဲ့လျှင်ပင် ငွေချေးယူသူအများအပြား သည် ချေးငွေများကို ချက်ချင်း ပြန်ဆပ်နိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ ဥပမာ- ဖရဲ၊ သခွား၊ ကြက်သွန် စိုက်တောင်သူများသည် ၎င်းတို့၏ လက်ရှိသီးနှံများကို မရောင်းနိုင်သောကြောင့် ချေးငွေများကို ပြန်ဆပ်နိုင်မည် မဟုတ်ပါ။
- မြန်မာအစိုးရသည် ပြည်တွင်းအသားတင်ကုန်ထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုး၏ ၀.၁% ကို ဘဏ္ဍာရေးအထောက်အပံ့ပေးမည့် အကြောင်း မတ်လ(၁၈)ရက်နေ့တွင် ကြေငြာခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတွင် Covid-19 ကိုတုံ့ပြန်သည့် အစီအစဉ်နှင့်အတူ အသေးစားနှင့်အလတ်စားလုပ်ငန်းများအတွက် ချေးငွေပေးမည့်အကြောင်း ပါဝင်ပါသည်။ ပြည်တွင်းဘဏ်များသည် ၎င်းတို့ထံမှငွေချေးယူထားသော အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများကို အထောက်အကူဖြစ်စေရန်အတွက် ချေးငွေ ပြန်ဆပ်ခြင်းကို (၆)လအထိ ဆိုင်းငံ့မည့်အကြောင်းကို ကြေငြာခဲ့ပါသည်။ ဗဟိုဘဏ်သည် အတိုးနှုန်းများကို ၁.၅% လျော့ချခဲ့သည်။ ထိုသို့လျှော့ချခြင်းသည် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများအတွက် နိုင်ငံတကာချေးငွေ ရယူနိုင်မှုကို လျော့နည်းသွားစေသည့် မရည်ရွယ်သော အကျိုးဆက်များကို ဖြစ်စေခဲ့ပါသည် (Slover, 2020)။ နိုင်ငံ၏ အကြီးဆုံးအလှူရှင်အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည့် LIFT သည် ချေးငွေအရင်းနှီး အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၆၀ ထပ်တိုးရရှိစေရန် ကူညီဆောင်ရွက်နေပါသည်။ တချိန်တည်းမှာပင် LIFTမှပံ့ပိုးထားသော အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများသို့ ထိုပမာဏထက် (၂)ဆပို၍ ရစေနိုင်မည့် အခြားနည်းဥပဒေဆိုင်ရာညှိနှိုင်းမှုများကို ထောက်ခံတိုက်တွန်းနေပါသည်။ ဤအသေးစားငွေရေးကြေးရေး လုပ်ငန်းများအားလုံးမှ ချေးငွေယူသူ ၂.၈သန်းကျော်ရှိပြီး ဤကဏ္ဍရှိ ရပိုင်ခွင့်များ၏ သုံးပုံနှစ်ပုံကို ကိုယ်စားပြုပါသည် (Slover, 2020)။ ဤနည်းဥပဒေဆိုင်ရာညှိနှိုင်းမှုများသည် အခြားအသေးစားငွေရေး ကြေးရေး လုပ်ငန်းများအတွက်ပါ ဘဏ္ဍာငွေရရှိမှုကို တိုးစေပါမည်။

^၆ ဗဟိုငွေရေးကြေးရေးကြီးကြပ်စစ်ဆေးရေးဦးစီးဌာနသည် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းများသည် “အရေးပေါ်” (သို့) “မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော” ရည်ရွယ်ချက်များ အတွက်သာ ချေးငွေအသစ်များကို ထုတ်ပေးနိုင်ကြောင်းကို ညွှန်ကြားထားပါသည်။ ဤညွှန်ကြားချက်သည် ငွေထုတ်ပေးခြင်းအတွက် ကန့်သတ်ချက်များမရှိဟု အသေးစား ငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းအချို့က ယုံကြည်ကြသော်လည်း ၎င်းနှင့်ပတ်သက်၍ ရှုပ်ထွေးမှုအချို့ရှိနေပါသည်။ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းအချို့ကလည်း မိမိတို့ဆန္ဒအလျောက်ချေးငွေပြန်ဆပ်မှုကို လက်ခံခြင်းကို ၎င်းတို့အဖွဲ့အစည်းက ငွေချေးယူသူများကို ဖိအားပေးသည်ဟုမြင်မည်ကို စိုးရိမ်ကြပါသည်။

စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုပေါ်တွင် ချေးငွေမရနိုင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်နိုင်သော ဆိုးကျိုးများ

Covid-19ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါနှင့် ၎င်း၏အကျိုးဆက် စီးပွားရေးအဆင်မပြေမှုများသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် စားနပ်ရိက္ခာ အဓိက ပံ့ပိုးပေးသော စိုက်ပျိုးရေးတန်ဖိုးကွင်းဆက် တလျှောက်ရှိ လူအမျိုးမျိုးအပါအဝင် ဆင်းရဲနွမ်းပါးပြီး ခုခံနိုင်စွမ်းနည်းသော လူထု ပေါ်တွင် အဓိက သက်ရောက်နိုင်ပါသည် (Boughton et al, 2020)။ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများသည် တန်ဖိုး ကွင်းဆက်တလျှောက်ရှိ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူများမှစ၍ လက်လီဈေးကွက်ထိလည်းကောင်း၊ ဆင်းရဲသားများအတွက် လယ်ယာ မဟုတ်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအလုပ်အကိုင်များဖန်တီးပေးသည့် အသေးစားနှင့်အလတ်စားလုပ်ငန်းများအတွက် လည်းကောင်း ငွေကြေးထောက်ပံ့ရာတွင် အဓိကအခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ပါသည်။ ချေးငွေအရေအတွက်နှင့်ပမာဏများ လျော့ကျခြင်း သည် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုပေါ်တွင် ဆိုးကျိုးများ သက်ရောက်နိုင်မှုကို အချိန်ကာလ(၃)ပိုင်းတွင် တွေ့နိုင်ပါသည်-

- ကာလတို-ကာလလတ်တွင် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများကို ပြုလဲစေခြင်းသည် စီးပွားရေးမှရန်ပုံငွေများကို ထုတ်ယူခြင်း၊ စားသုံးမှုကို လျော့ကျစေခြင်း၊ လုပ်ခနှင့် အလုပ်ခန့်ထားမှုများအပေါ် အကျိုးဆက်များဖြစ်စေခြင်းအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတဝှမ်း၏ စီးပွားရေးကြံ့ခိုင်ခံ့နိုင်ရည်ရှိမှုအပေါ်တွင် Covid-19 ကြောင့် ရုတ်တရက်ဖြစ်လာသော ဆိုးကျိုးများ ကို ပိုမိုဆိုးရွားစေပါလိမ့်မည်။ Breza နှင့် Kinnan (2018) သည် အသေးစားချေးငွေရရှိမှု သိသိသာသာ လျော့ကျခြင်း၏ ပြည်တွင်းစီးပွားရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုများကို သီးခြားခွဲ၍ကြည့်ရမည့် တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ သက်သေ အထောက်အထားဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်သောအချက်ကို တင်ပြခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတို့မှ အိမ်ထောင်စုများ၏ ၂၀%သည် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးကို ရရှိသည်ဆိုသည့် အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ အချက်အလက်များကိုသုံး၍ အသေးစားချေးငွေရရှိမှု ပြတ်တောက်ခြင်းသည် ကျေးလက်ဒေသရှိ (အသေးစားချေးငွေယူသူများသာမက) အလုပ်သမားအားလုံးအတွက် လုပ်ခများ ၅% နှင့် ၉% အကြား လျော့ကျကြောင်း၊ ၎င်းနှင့်ဆက်စပ်၍ စားသုံးသူများ ငွေကြေးသုံးစွဲမှု၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် စွန့်ဦးတီထွင် လုပ်ငန်းများ သိသိသာသာကျဆင်းစေကြောင်းတို့ကို ခန့်မှန်းခဲ့သည်။ ၎င်းအခြေအနေများကိုဖြေရှင်းရန် အိမ်ထောင်စုများသည် ငွေချေးသူများထံမှ အတိုးနှုန်းမြင့်မားစွာဖြင့် ချေးယူနိုင်သည့် အခြားငွေချေးအရင်းအမြစ်များကို ရှာဖွေလာနိုင်ပါသည်။
- မိုးရာသီငွေချေးပေးခြင်း ပျက်ကွက်နှောင့်နှေးမှုသည် ⁷ တောင်သူငယ်များ၏ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံစွမ်း ကို လျော့ကျစေမည်။ အသေးစားချေးငွေအထောက်အပံ့ဖြင့် ရောင်းချနေရသော စိုက်ပျိုးရေးသွင်းအားစုရောင်းချခြင်း ကွင်းဆက် တလျှောက်ကိုလည်း ထပ်မံ၍ပျက်ဆီးစေနိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ပျက်ကွက်နှောင့်နှေးမှုသည် ၂၀၂၀ နှောင်းပိုင်းတွင် တောင်သူများ ရိတ်သိမ်းမည့် သီးနှံအထွက်ကို လျော့စေခြင်း၊ အစားအသောက်ဈေးနှုန်းများကို မြင့်တက်စေခြင်း၊ အစားအစားအမျိုးအမည်စုံ စားသုံးနိုင်ခြင်းကို လျော့ကျစေခြင်း၊ စိုက်ပျိုးသူများ၊ စုဆောင်းသူများ၊ စားသောက်ကုန်ချော ထုတ်လုပ်သူများနှင့် ဖြန့်ဖြူး ရောင်းချသူများ၏ ဝင်ငွေကို လျော့ကျစေခြင်းတို့ကို ဖြစ်စေပါသည်။
- အသေးစားငွေရေးကြေးရေးကဏ္ဍအား ရေရှည်ထိခိုက်ပျက်ဆီးမှုသည် အချို့သော အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်း များ၏ ရပ်တည်ရှင်သန်နိုင်မှုကို ခြိမ်းခြောက်လိမ့်မည်ဖြစ်ပြီး စီးပွားရေးပြန်လည်ကောင်းမွန်စေရန် ထောက်တိုင်တစ်ခု အဖြစ် ရပ်တည်ပေးနိုင်သော အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းအားလုံး၏ စွမ်းရည်ကိုလည်း

⁷ ရှေ့တွင်ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းများသည် မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်မှ ချေးငွေမရရှိသေးလျှင် သီးနှံစိုက်ပျိုးထားသော တောင်သူများကိုလည်း မကြာခဏ အကူအညီပေးသည်။

လျော့ကျစေ ပါလိမ့်မည်။ အနောက်အာဖရိကတွင် မကြာမီကဖြစ်ခဲ့သော ကပ်ရောဂါတစ်ခုမှ အဓိကသင်ခန်းစာတစ်ခုသည် အသေးစား ငွေရေးကြေးရေး လုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းတို့သည် ပုံမှန်ချေးငွေကောက်ခံခြင်းကို ပြန်လည်စတင်ချိန်၌ ချေးငွေအသစ် ထုတ်ပေးခြင်းများကို တပြိုင်တည်းပြုလုပ်နိုင်ပါက စီးပွားရေးပြန်တက်လာသည့်အခြေအနေတွင် ငွေချေးယူသူများကို ပိုင်ဆိုင်မှုများ ပြန်လည်ဖြည့်တင်းနိုင်ရန်နှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ပြန်လည်စတင်နိုင်ရန် ဖန်တီးပေးရာတွင် အအောင်မြင်ဆုံး ဖြစ်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။^၈ ထိုသို့မျှမဟုတ်ပါက နှစ်ပေါင်းများစွာ စီးပွားရေးပြန်လည် ကောင်းမွန်မှုကို အလွန်နှေးကွေးစေနိုင်သော အန္တရာယ်ရှိပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းများမှ ချေးငွေထုတ်ပေးခြင်းများ အဓိက ကျဆင်းမှုသည် ၂၀၂၀၊ ၂၀၂၁နှင့် ၎င်းနှစ်များအလွန်တွင် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံကို ထိန်းသိမ်းထားရန်အတွက် ပြင်းထန်သော အန္တရာယ်တစ်ခုကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။

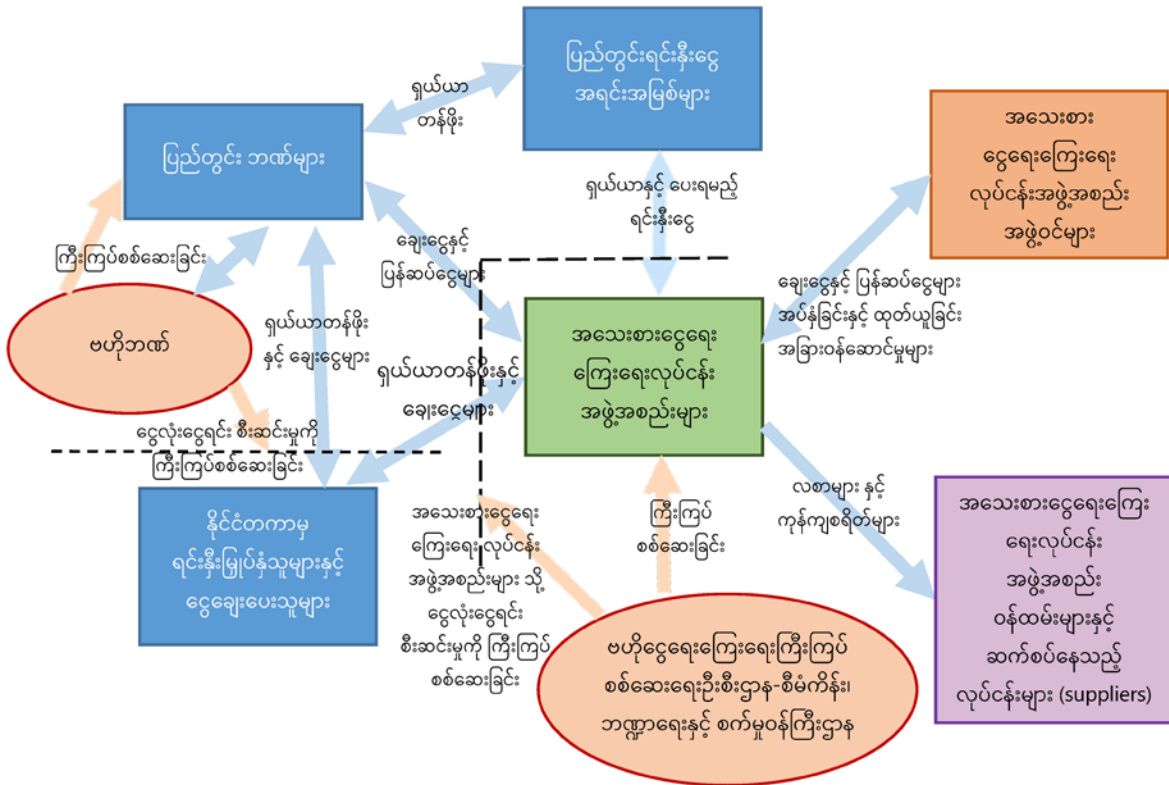
အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများအတွက် Covid-19 ၏ သက်ရောက်မှုများကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများ

အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်း အဖွဲ့အစည်းများ လက်ရှိတွင် ရင်ဆိုင်နေရသော စိန်ခေါ်မှုအမျိုးမျိုးကို ပုံ(၁)တွင်ပြထားသော အသေးစားချေးငွေဂေဟစနစ်၏ ဆက်စပ်မှုများမှတစ်ဆင့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်း အဖွဲ့အစည်းများသည် နိုင်ငံတကာနှင့်ပြည်တွင်းရှိ အရင်းအနှီးအရင်းအမြစ်များမှ လက်ကားရင်းနှီးငွေဖြည့်ဆည်းပေးမှုများကို ချေးငွေယူမည့်သူများထံ အသေးစားလက်လီချေးငွေများအဖြစ် ပို့ဆောင်ပေးသော ကြားခံတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်း အဖွဲ့အစည်းများအားအတွက် အမြန်ဆုံးဖြေရှင်းရန်လိုသည့် စိန်ခေါ်မှုသည် ငွေဖြစ်လွယ်မှု အကျပ်အတည်းဖြစ်သည်။ ချေးငွေများပြန်လည်ကောက်ခံခြင်း၊^၉ စုဆောင်းအပ်ငွေများလက်ခံခြင်းစသော ဝင်ငွေ အရင်းအမြစ်များ သည် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများ၏ လုပ်ငန်းအများစုကို ဆိုင်းငံ့လိုက်သော ဗဟိုငွေရေးကြေးရေး ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရေး ဦးစီးဌာန၏ ညွှန်ကြားချက်ဖြင့် လုံးဝနီးပါး ရပ်တန့်သွားပြီးဖြစ်သည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် အပ်ငွေလက်ခံသော အသေးစား ငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများ၏ ငွေအပ်နှံသူများသည် ၎င်းတို့၏အပ်ငွေများကို သေချာပေါက် ပြန်လည်ထုတ်ယူပါလိမ့်မည်။ လုပ်ငန်းလည်ပတ်စရိတ်များ (ဥပမာ- ခရီးသွားကုန်ကျစရိတ်) ကျဆင်းနိုင်သော်လည်း ဝန်ထမ်းလစာများ (ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် အချို့ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများအတွက် လုပ်ငန်းလည်ပတ်စရိတ်၏ ၅၀%အထက် ကုန်ကျသော)နှင့် ငှားခနှင့် အထွေထွေ စရိတ်များကဲ့သို့သော လုပ်ငန်းလည်ပတ်စရိတ်များသည် ဆက်လက်၍ တိုးနေနိုင်ပါသည်။

^၈ https://globaldeliveryinitiative.org/sites/default/files/case-studies/rflessonslearned_10-25-17.pdf။ ဤအသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းသည် ဝန်ထမ်းအဖွဲ့ကို ထိန်းသိမ်းထားခြင်းသည် လျင်မြန်သော ပြန်လည်ထူထောင်မှုအတွက် အရေးကြီးကြောင်းကိုလည်း တွေ့ရှိခဲ့သည်။

^၉ ဗဟိုငွေရေးကြေးရေး ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရေး ဦးစီးဌာန၏ ညွှန်ကြားချက်သည် မိမိတို့ဆန္ဒအလျောက် ချေးငွေပြန်ဆပ်ခြင်းကို ခွင့်ပြုပါသည်။ သို့သော် ထိုသို့ ချေးငွေပြန်ဆပ်ခြင်းများသည် အတော်နည်းနိုင်ပါသည်။

အရင်းအမြစ်: စာရေးသူ၏ တည်ဆောက်ပုံ

ငွေလက်ကျန်ရှင်းတမ်း၏ အခြားတစ်ဖက်၌ ပုံ-၁ ၏ ဘယ်ဘက်ခြမ်းတွင်မြင်ရသကဲ့သို့ **အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းများသည် ၎င်းတို့၏ ရင်းနှီးငွေများအတွက် ပေးရန်တာဝန်များကို ပေးဆောင်နေရသည်။** ဤပေးရန်တာဝန်များသည် အချိန်ကာလနှင့် ညှိနှိုင်းလွယ်မှုတို့အရ အသေးစားချေးငွေလုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်း အမျိုးမျိုးအတွက် ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ကာလတိုဖြစ်စေ၊ ကာလရှည်ဖြစ်စေ ချေးငွေဖြင့်အရင်းအနှီးဖြည့်တင်းခြင်းသည် သတ်မှတ်ထားသော အရင်းအတွက် ပေးရန်တာဝန်များနှင့် အတိုးပေးရန်များ ရှိပါလိမ့်မည်။ ရှယ်ယာပုံစံရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများနှင့် လုပ်ငန်းပိုင်ဆိုင်မှုမျှဝေခြင်းများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူသည် အခြေအနေဆိုးတွင် စွန့်စားရမှုများမျှဝေယူရန် တာဝန်ရှိသည့်အတွက် ပို၍လုပ်သားကိုင်သာရှိပါသည်။ ဗဟိုဘဏ်သည် အသေးစားချေးငွေလုပ်ငန်း၏ အရင်းအနှီးအတိုးအလျှော့များကို ဗဟိုငွေရေးကြေးရေး ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရေးဦးစီးဌာန- စီမံကိန်း၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့်စက်မှုဝန်ကြီးဌာနရှိ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းကြီးကြပ်မှုကော်မတီကို အတည်ပြုစေခြင်းဖြင့် ကြီးမားသော နိုင်ငံတကာရင်းနှီးငွေ စီးဆင်းမှုများကို ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲ ပါသည်။

မူဝါဒလမ်းညွှန်မှု - Covid-19 တုံ့ပြန်မှုတွင် တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အကောင်းဆုံးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ

ကမ္ဘာတဝှမ်းရှိ ဆင်းရဲသား သန်းရာကျော်သည် ငွေချေးယူရန်၊ ငွေစုရန်နှင့် ၎င်းတို့၏အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများအတွက် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများအပေါ် ဆက်လက်မှီခိုနိုင်ရန် အသေးစားချေးငွေဂေဟစနစ်သည် Covid-19 တုံ့ပြန်မှုကို မည်သို့ ဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်း Bull and Ogden (2020) ၏ အကြံပေးချက်ပေါ်အခြေခံ၍ ရေးဆွဲထားပါသည်။⁹

⁹ <https://www.cgap.org/blog/covid-19-how-does-microfinance-weather-coming-storm>

- **“ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် နှစ်နိုင်ငံအဖွဲ့အစည်းများသည်** ချေးငွေအစုစု (loan portfolios) ကို ဝယ်ယူခြင်းမှ ရရှိခဲ့သောသင်ခန်းစာများ၊ ဒေသဆိုင်ရာငွေကြေး အထောက်အပံ့များနှင့် လုပ်ငန်းများပူးပေါင်းဖွဲ့စည်းခြင်းကို လွယ်ကူချောမွေ့စေခြင်းများအပါအဝင် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ကယ်ဆယ်ရေးလုပ်ငန်းများကို မည်သို့ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်သင့်သည်ကိုစဉ်းစားရန် ယခင်က ဖြစ်ခဲ့သော ဘဏ္ဍာရေးအကျပ်အတည်းများကို လေ့လာသင့်ပါသည်။ ငွေရေးကြေးရေးထောက်ပံ့သူများနှင့် အထူးသဖြင့် အလှူရှင်ရင်းနှီးငွေကို အရှိန်အဟုန်မြှင့်ရမည့်အချိန် ဖြစ်ပါ သည်။”
- **အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်း အဖွဲ့အစည်းများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများ၊ ငွေကြေးထောက်ပံ့သူများနှင့် ငွေချေးပေးသူများသည်** “ယာယီဆိုင်ငံထားခြင်းနှင့် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းများသို့ တင်နေသော အကြွေးများအတွက် ပြန်ရချက်များ၊ ချေးငွေပြန်ဆပ်ရမည့် အချိန်ကာလရွှေ့ဆိုင်းပေးခြင်းနှင့် ပြန်ဆပ်ငွေနှုန်းများ၊ အသားတင်ပစ္စည်းတန်းဖိုးများ၊ ရင်းနှီးငွေလုံလောက်မှု အချိုးအစားများကဲ့သို့သော ၎င်းတို့တွင်ရှိနိုင်သည့် ကတိကဝတ်များကို ဖြေလျော့ပေးခြင်းများ စသည်တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။” March (2020) တွင် ဖွံ့ဖြိုးဆဲဈေးကွက်များမှ သမိုင်းတွင် အကြီးမားဆုံး ငွေလုံးငွေရင်း စီးထွက်သွားမှုကို တွေ့မြင်ခဲ့ရပါသည်။ ထိုစီးထွက်မှုသည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲဈေးကွက်များ တွင် အရင်းအနှီးအတွက် ကုန်ကျစရိတ်ကို မြင့်တက်စေခဲ့ပါသည်။¹⁰
- မြန်မာနိုင်ငံ၏ဖြစ်ရပ်တွင် **ဗဟိုဘဏ်၏လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသူများ**အပြင် ဗဟိုငွေရေးကြေးရေးကြီးကြပ်စစ်ဆေးရေးဦးစီးဌာန-စီမံကိန်း၊ဘဏ္ဍာရေးနှင့်စက်မှုဝန်ကြီးဌာနသည် အရံငွေကြေးလိုအပ်ချက်ကို ဖြေလျော့ပေးခြင်း၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ (အထူးသဖြင့် ပြည်ပမှ) ဖြည့်တင်းရာတွင် လွယ်ကူစေခြင်း၊ ဗဟိုဘဏ်မှ တိုက်ရိုက်အရင်းအနှီးထုတ်ပေးခြင်းစသည်အားဖြင့် အသေးစားချေးငွေလုပ်ငန်းများ၏ ငွေပြန်ဆပ်နိုင်မှုကို ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။¹¹
- **အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှု ကြီးကြပ်စစ်ဆေးသူများသည်** ခရီးသွားခြင်းနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်ထိတွေ့မှုကို လျော့ချခြင်းဖြင့် အကျပ်အတည်းကာလအတွင်း ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးလမ်းညွှန်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီအောင်မြင်ဆင်မှုများကို လွယ်ကူစေနိုင်ပါသည်။ ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေသွင်းငွေထုတ်အတွက် အကန့်အသတ်များကို တိုးမြှင့်ခြင်း(သို့)ဖယ်ရှားခြင်း၊ ဝန်ဆောင်ခများလျှော့ခြင်း (သို့) ဖယ်ရှားခြင်းနှင့် အဖွဲ့အစည်းမှ ဝန်ဆောင်ရယူသူများကို သိရန်လိုအပ်ချက် (Know Your Customer, KYC)ကို ဖြေလျော့ပေးခြင်း စသောနည်းလမ်းများဖြင့် ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေသွင်းငွေထုတ်ကို လွယ်ကူစေပြီး “ဒစ်ဂျစ်တယ်လက်မှတ်များ အသုံးပြုခွင့်ပေးခြင်း...နှင့် အဝေးမှ ချေးငွေလွှဲခြင်းများကို အတည်ပြုလက်ခံခြင်း”တို့ ပါဝင်ပါသည်။
- **အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများကိုယ်တိုင်သည်** ချေးငွေဆိုင်းငံ့ခြင်း (အတိုး၊အရင်း)၊ ချေးငွေများကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်သတ်မှတ်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုဆိုင်ရာ အပြောင်းအလဲများ (ဘဏ်ခွဲများမှ ဝန်ထမ်း၊ ဝန်ထမ်းမှ ဒစ်ဂျစ်တယ်လုပ်ငန်းစဉ်များ)နှင့်ပတ်သက်၍ ခက်ခဲသော ရွေးချယ်မှုများကို ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်ပါလိမ့်မည်။ ကာလတို-ကာလလတ်တွင် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများသည် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာလမ်းညွှန်ချက်များကို ဖြန့်ဝေ ခြင်း၊ လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး ခံစားခွင့်များကို ထိခိုက်လွယ်သူများထံ ဖြန့်ဝေရာတွင် ကူညီပေးခြင်း စသည် အားဖြင့် အကျပ်အတည်းကို စီမံခန့်ခွဲရာတွင် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့်ကဏ္ဍမှ ပါဝင်ရန်အလားအလာ ရှိပါသည်။

¹⁰ <https://www.ft.com/content/8562417c-63c4-11ea-b3f3-fe4680ea68b5>

¹¹ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဗဟိုဘဏ်သည် နိုင်ငံပိုင်ဘဏ်မဟုတ်ပါက ငွေထုတ်ချေးခြင်းကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆောင်ရွက်လေ့မရှိပါ။ အထူးသဖြင့် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းများကို မချေးပါ။ ဤအချက်ကို ပြန်လည်စဉ်းစားရန် လိုအပ်နိုင်ပါသည်။

အသေးစား ငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများသည် ဆိုင်းငံ့ကာလအတွင်း အဖွဲ့ဝင်များနှင့် ဆက်ဆံရေးကို ထိန်းသိမ်းထားသင့်သည်။ လူမှုဆိုင်ရာအရင်းအနှီးသည် အသေးစားငွေရေးကြေးရေး လုပ်ငန်းများ အောင်မြင်ရန်(ဥပမာ- Feigenberg et al, 2013) နှင့် ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်ရန် အရေးကြီးသောကြောင့် ထိုသို့ပြုလုပ်ရန် ကြိုးကြပ်စစ်ဆေးသူများကလည်း အားပေး သင့်သည်။¹² အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများသည် ချေးငွေအရာရှိစာချုပ်အတွက် မက်လုံးများကိုလည်း ညှိနှိုင်း ပေးရန် လိုအပ်နိုင်ပါသည်။

မူဝါဒလမ်းညွှန်မှု- မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အကြံပြုချက်များ

အသေးစားချေးငွေလုပ်ငန်းများ ရင်ဆိုင်နေရသော အန္တရာယ်များနှင့် ၎င်းတို့ပြုလုပ်ပျက်စီးသွားနိုင်သော အလားအလာက ဖွံ့ဖြိုးဆဲ တိုင်းပြည်များအား လက်ရှိရှိရှိခတ်လျက်ရှိသော စီးပွားရေးအကျပ်အတည်းအား ပိုမိုဆိုးရွားစေမည်ကို နိုင်ငံတကာမှ အသေးစား ငွေရေးကြေးရေးဆိုင်ရာကျွမ်းကျင်သူများက အလွန်စိုးရိမ်နေကြပါသည်။ အထက်ဖော်ပြပါအကြံပြုချက်များကို အောက်ပါအတိုင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ နောက်ခံအခြေအနေနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်အောင်ညှိနှိုင်း၍ မူဝါဒဆိုင်ရာတုံ့ပြန်မှုများပြုလုပ်ရန် အကြံပြုအပ် ပါသည်။

- **အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများကို ‘မရှိမဖြစ်’ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းအဖြစ် ကြေငြာ၍ မေလ (၁) ရက်နေ့မှစပြီး လုပ်ငန်းများ ပြန်လည်လည်ပတ်ရန်ခွင့်ပြုခြင်း** ထိုသို့ပြုလုပ်ခြင်းသည် ကျန်းမာရေးနှင့်စားသုံးသူကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ အန္တရာယ်များကို မြင့်တက်စေမည်ဖြစ်၍ ၎င်းအတွက် စီမံဆောင်ရွက်ထားရန် လိုအပ်သော်လည်း အသေးစား ငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများကို ဘေးဖယ်ထားခြင်းက ထို့ထက်များစွာပို၍ အန္တရာယ်ကြီးပါသည်။ ဘဏ်များကို ‘မရှိမဖြစ်’ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်း အဖြစ်သတ်မှတ်ထားသကဲ့သို့ အသေးစားငွေရေးကြေးရေး လုပ်ငန်းများကိုလည်း နောက်ဆုံး ထုတ်ပြန်သော ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များနှင့်အညီ လုပ်ငန်းများ ဆက်လက်လည်ပတ်စေရန် ခွင့်ပြုသင့်ပါသည် (Slover, 2020)။ အသေးစား ငွေရေးကြေးရေး လုပ်ငန်းများသည် ၎င်းတို့၏ အဖွဲ့လိုက်ငွေချေးခြင်းနှင့် အခြားလုပ်ငန်းစဉ်များကို ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး ဆိုင်ရာ စိုးရိမ်မှုများ လျော့နည်းစေရန် ညှိနှိုင်းပြင်ဆင် ဆောင်ရွက်နိုင်ပြီး ထိုကဲ့သို့လည်း ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဧပြီလ(၆)ရက်နေ့မတိုင်မီကလည်း ထိုသို့ ဆောင်ရွက်နေခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ အသေးစား ငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ချိတ်ဆက်ထားသော ငွေချေးယူသူအများစုသည် ဝန်ထမ်းများကို အလုပ်ခွင်သို့ ပြန်လည်ဝင်ရောက်စေခြင်း၊ ချေးငွေများပြန်လည်ကောက်ခံခြင်း၊ ချေးငွေများကို ပြန်လည်ပြင်ဆင် သတ်မှတ်ခြင်း သို့မဟုတ် ဆိုင်းငံ့ခြင်း၊ ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုအသစ်များပေးခြင်းစသော လုပ်ငန်းများကို သေချာစွာ စီမံခန့်ခွဲ ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် ခိုင်မာသည့် လူမှုတာဝန်ဆောင်ရွက်မှုမှတ်တမ်းနှင့် ဂုဏ်သတင်းရှိသူများ ဖြစ်ကြပါသည်။ လွဲမှားသော ဆောင်ရွက်ချက်များ ရှိပါကလည်း စည်းမျဉ်းချိုးဖောက်မှုများကို စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း၊ လိုအပ်ပါက သက်ဆိုင်ရာ အသေးစား ငွေရေးကြေးရေး အဖွဲ့အစည်း၏ လုပ်ငန်းများကို ရပ်ဆိုင်းခြင်းတို့ဖြင့် လျော့ချနိုင်ပါသည်။
- Slover (2020) မကြာသေးမီက ရေးသားထားသော LIFT၏ စီးပွားရေးဆိုင်ရာတုံ့ပြန်မှုအကျဉ်းချုပ် (LIFT Economic Response) တွင် တိုင်းပြည်၏စီးပွားရေးကြံ့ခံမှုကို အလျင်အမြန် အထောက်အကူပြုနိုင်ရန် အသေးစားငွေရေးကြေးရေး ကဏ္ဍကို ခွင့်ပြုသင့်ကြောင်း အပြုသဘောဆောင်သည့် အကြံပြုချက်များ ပါဝင်ပါသည်။

¹² https://globaldeliveryinitiative.org/sites/default/files/case-studies/rflessonslearned_10-25-17.pdf

ထိုအကြံပြုချက်များကို ဦးစားပေး စဉ်းစားသင့်ပါသည်။ အထက်တွင် ပထမဆုံးဖော်ပြထားသည့်အချက်အပြင် အောက်ပါတို့မှာ Slover (2020) ၏ အကြံပြုချက်များဖြစ်ပါသည်။

- “အကြွေးနှင့်ပိုင်ဆိုင်မှုအချိုး (Debt to Equity ratio) ကို မြှင့်လိုက်ခြင်းဖြင့် အချို့သော အသေးစားငွေရေးကြေးရေး အဖွဲ့အစည်းများသည် စီးပွားရေးကဏ္ဍထဲသို့ ချေးငွေများ တိုးမြှင့်ထုတ်ချေးကြပါလိမ့်မည်။
 - ငွေဖြစ်လွယ်မှုအချိုး (liquidity ratio) (အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုက ကိုင်ဆောင်ထားသော ငွေသားနှင့် စုစုပေါင်းအပ်နှံငွေအချိုး) ကို ၂၅% မှ ၂၀%သို့ ဖြေလျှော့လိုက်ပါက လုပ်ငန်းကထုတ်ချေးသည့် ချေးငွေများကို တိုးစေပါလိမ့်မည်။
 - ပြန်လည်ပြင်ဆင်သတ်မှတ်သော ချေးငွေများအတွက် ရရန်ပိုင်ခွင့် အမျိုးအစားသတ်မှတ်ခြင်း - အစိုးရ၏ ညွှန်ကြားချက်များ (သို့) အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များအရ ပြန်လည် ပြင်ဆင်သတ်မှတ်သောချေးငွေများသည် - ချေးငွေသည် ဆုံးရှုံးနိုင်ခြင်းကြောင့် မဟုတ်ပါက အကျိုးမဝင်စေရန်
 - အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများမှ နိုင်ငံတကာမှချေးယူသည့် ချေးငွေများအတွက် အပေါင်မပါအတိုးနှုန်းကို ၁၄.၅% မှ ၁၆% သို့ ပြန်လည်သတ်မှတ်ရန်
 - အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများ နိုင်ငံတကာမှချေးငွေရယူသည့် လုပ်ငန်းစဉ်ကို မြန်ဆန်စေရန်—လက်ရှိ တွင် ၃ လနှင့် အထက် ကြာမြင့်ရာမှ သီတင်း ၂ ပတ်ဖြင့် ရရှိနိုင်စေရန်၊ [...]နှင့်
 - “လျှော့ချထားသည့်အတိုးနှုန်း 365/365 ကို Actual/360နှုန်းသို့ ပြန်လည်သတ်မှတ်ရန်”
- **လက်တွေ့ဖြစ်နိုင်သည့် သတ်မှတ်ကာလများကိုသုံး၍ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများအတွက် အရင်းအနှီး ဖြည့်တင်းမှုများ ရနိုင်ရန် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးကဏ္ဍ၊ ဗဟိုဘဏ်နှင့် စီမံကိန်း၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စက်မှုဝန်ကြီးဌာနတို့ လက်တွဲ ဆောင်ရွက်ခြင်း** ဗဟိုဘဏ်မှ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများသို့ တိုက်ရိုက်ငွေချေးရန်မှာ ခက်ခဲပါသည်။ သို့သော် ပြည်တွင်းဘဏ်များကို ကြားခံထား၍ ၎င်းတို့မှတစ်ဆင့် ချေးငွေထုတ်ပေးရန် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သတ်မှတ်ကာလများ နှင့်ပတ်သတ်၍မူ မိုးရာသီစိုက်ပျိုးရေးချေးငွေများကို ပုံမှန်အားဖြင့် နိုဝင်ဘာလဝန်းကျင်တွင် ပြန်ဆပ်လေ့ရှိပါသည်။ သို့သော် အစားအစာထုတ်လုပ်ရေးစနစ်များ ထိခိုက်မှုသည် ချေးငွေပြန်ဆပ်မှုကို နှောင့်နှေးစေနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဘဏ္ဍာရေးအကျိုးခံစားခွင့်ရှိသည့် ကျေးလက်ချေးငွေများအတွက် သတ်မှတ်ကာလကို ၉ လ စဉ်းစားသင့်ပါသည်။¹³
- **တုံ့ပြန်မှုများကို ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရန်နှင့် အဖွဲ့အစည်းများကြား ဆက်သွယ်နိုင်ရန် အဓိကပါဝင်သူများကို စုစည်းပေးသည့် ဖိုရမ်များကို ဖော်ထုတ်၍ ကောင်းစွာအသုံးပြုခြင်း** ဥပမာအားဖြင့် ထိုဖိုရမ်များတွင် စီမံကိန်း၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့်စက်မှုဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ ငွေရေးကြေးရေးကြီးကြပ် စစ်ဆေးရေးဦးစီးဌာန (FRD) နှင့် လက်တွဲ အလုပ်လုပ်နေသော မြန်မာနိုင်ငံအသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများ ကူညီရေးအသင်း (MMFA)၊

¹³ မကြာသေးမီက ထုတ်ပြန်သော ငွေရေးကြေးရေးကြီးကြပ်စစ်ဆေးရေးဦးစီးဌာန(FRD)မှ ညွှန်ကြားချက်တွင် ကနဦး(၁)လအချိန်သတ်မှတ်ထားသော်လည်း အစိုးရ၏ မတ်လ(၁၈)ရက် stimulus package တွင် (၃)လဟု အကြံပြုထားပါသည်။

UNOPS/LIFTတို့၏ ကျေးလက်အသင်းအဖွဲ့များ၊ အခြားအလှူရှင် မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ ပါဝင်ပါသည်။ အသေးစားငွေရေးကြေးရေး လုပ်ငန်းများအားလုံးသည် LIFTနှင့်လက်တွဲအလုပ်လုပ်မနေခြင်းနှင့် MMFA တွင် အဖွဲ့ဝင်များ မဟုတ်ကြခြင်းကို သတိပြုရပါမည်။ ဤဖိုရမ်များမှတစ်ဆင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အသေးစားငွေရေးကြေးရေး လုပ်ငန်းများစွာသည် အကျပ်အတည်းကို ဖြေရှင်းရန် ဒေသန္တရနှင့် နိုင်ငံတကာအသိပညာများကို ရနိုင်သည်ဖြစ်၍ ဤဖိုရမ်များသည် အကောင်းဆုံး လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို အလျင်အမြန် ဖလှယ်နိုင်သော လမ်းကြောင်းများ ဖြစ်ပါသည်။ အသေးစား ငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများအားလုံးတွင် ရိုးရှင်းသော မူဝါဒများကို ဖြစ်နိုင်သမျှ အသုံးပြုပါ။

- **အခြေအနေများနှင့်ကိုက်ညီအောင် ပြင်ဆင်ထားသော ချေးငွေအမျိုးအစားများကို ခွင့်ပြုခြင်း** ဥပမာ- စားသုံးမှု အထောက်အပံ့ ချေးငွေနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးချေးငွေများ (ဖြစ်နိုင်ချေအချို့ကို နောက်ဆက်တွဲတွင် ဖတ်ရှုပါ။) အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများသည် ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုအသစ်များပေးရန် ခွင့်ပြုချက် လိုအပ်ပါသည်။ သို့သော် လက်ရှိရှိနေသည့်ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုများကို နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ပေးခြင်း - ဥပမာ ချေးငွေကာလ၊ အတိုးနှုန်း၊ ပြန်ဆပ်ရမည့်အကြိမ်စသည့် အပြောင်းအလဲများအတွက် ခွင့်ပြုချက်မလိုပါ။ ဝန်ဆောင်မှု အသစ်များပေးရန် လိုအပ်ချက်သည် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ကွာခြားပါလိမ့်မည်။ အချို့အသေးစား ငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများသည် ဝန်ဆောင်မှုအသစ်များပေးခြင်းဖြင့် အကျိုးရှိနိုင်သော်လည်း အချို့မှာ ထိုသို့ပြုလုပ်ရန် မလိုအပ်ပါ။ ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုအသစ်များအတွက် ခွင့်ပြုချက်တောင်းခြင်းကို အသေးစား ငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများ ကြား ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ပါက FRD အနေဖြင့် အရေအတွက်အနည်းငယ်ကိုသာ ဦးစားပေးစဉ်းစားရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်သည့်အတွက် အထိရောက်ဆုံး ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရေးအဖွဲ့သည် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများ၏ ချေးငွေပေးခြင်း၊ ကောက်ခံခြင်းတို့ကို ကျယ်ပြန့်လျင်မြန်ဆန်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် မိုဘိုင်းငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုကဲ့သို့ ဒီဂျစ်တယ်နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုရန် အားပေးသင့်ပါသည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ရန်မှာ ကွန်ပျူတာစနစ်ဖြင့် သတင်းအချက်အလက်ဖလှယ်ရေးအတွက် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးကဏ္ဍတစ်ခုလုံး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကြရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဒီဂျစ်တယ်ပရိုဂရမ်အမျိုးမျိုးကို စတင်စမ်းသပ်သုံးစွဲနေကြပြီဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့ကို အရှိန်မြှင့်တင်၍ ချဲ့ထွင်ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရေးအဖွဲ့သည် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများကို ကိုယ်ပိုင်စာရင်းဖွင့်ခြင်း၊ ဒီဂျစ်တယ်နည်းဖြင့် ငွေစုခြင်း၊ ဘဏ်သုံးစွဲသူများသို့ ငွေလွှဲခြင်းနှင့် ငွေပေးချေခြင်းအမျိုးမျိုးအပါအဝင် အခြားဒီဂျစ်တယ်ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးရန် ခွင့်ပြုသင့်ပါသည်။

အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများသည် ပြန်လည်ပြင်ဆင်သတ်မှတ်သော ချေးငွေများကို မြန်မာ့အသေးစား ငွေရေးကြေးရေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ ပူးပေါင်းဖလှယ်ရေးပလက်ပ်ဖောင်း (MCIX) တွင် မည်သို့မှတ်တမ်းပြုစုရမည့် အကြောင်း ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရေး အဖွဲ့မှ ရှင်းလင်းဖော်ပြပေးမှုကို လိုအပ်နေပါသည်။

အဆိုပါအချက်များအပြင် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းအချို့သည် လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးအတွက် ငွေသားနှင့် ပစ္စည်းပံ့ပိုးပေးသော လမ်းကြောင်းတစ်ခုအဖြစ် လုပ်ဆောင်လိုသည့် ဆန္ဒရှိပြီး ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းလည်း ရှိပါသည်။ ဤအကြောင်း အသေးစိတ်ကို နောက်ဆက်တွဲတွင် ဆွေးနွေးဖော်ပြပါမည်။

- **စိုက်ပျိုးရေးဝယ်လိုအားဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက်များကို ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခြင်း-** ဆုံးရှုံးနိုင်ချေရှိခြင်းသည် တောင်သူငယ်များကို စိုက်ပျိုးရေးသွင်းအားစုများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုမပြုရန် တားဆီးနိုင်ပါသည်။ (ဥပမာ- Karlan et al, 2014) တောင်သူများသည် ချေးငွေကိုပြန်ဆပ်နိုင်ရန် အကျိုးအမြတ် ပြန်ရလိမ့်မည်ဟု မယူဆပါက စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ အသေးစားချေးငွေများကိုမယူရန် ရွေးချယ်ပါလိမ့်မည် (Beaman et al, 2020)။ တောင်သူများသည် ၎င်းတို့၏ ထွက်ကုန်အတွက် ဈေးကွက်တွင် ဝယ်လိုအားမရှိဟု ယူဆပါက **ချေးငွေပေးရန် ကမ်းလှမ်းမှုကို မယူဘဲနေနိုင်ပါသည် သို့မဟုတ် ချေးငွေကိုယူပြီး စိုက်ပျိုးရေးတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုမပြုခြင်းများ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။** ဈေးကြီးများကို ပိတ်ဆို့ ကန့်သတ်ထားမှုများက ထိုဈေးများသို့ ရောင်းချမည့် တောင်သူများ၏ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုကို မြှင့်တင်ရာတွင် အဟန့်အတားဖြစ်စေပါသည်။ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် အကျိုးအမြတ်ရှိမည့် ထွက်ကုန်များ ထုတ်လုပ်ရေးအတွက် တောင်သူများ ယုံကြည်မှုရှိစေရန်နှင့် ဈေးနှုန်းမတည်ငြိမ်မှုကိုလျှော့ချရန် သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာနများ၊ စိုက်ပျိုးရေး အသင်းအဖွဲ့များ၊ ကုန်သည်ကြီးများအသင်းချုပ်နှင့် တောင်သူအဖွဲ့များကြား စိုက်ပျိုးရေးပို့ကုန်နှင့် ပြည်တွင်းဝယ်လိုအားဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။

သို့ပါ၍ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများရင်ဆိုင်နေရသော ငွေဖြစ်လွယ်မှုနှင့် ချေးငွေပြန်ဆပ်နိုင်ရေးစိန်ခေါ်မှုများကို ဖြေရှင်းရန် ကြိုးပမ်းသည့် မူဝါဒလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် အစားအစာထုတ်လုပ်ရေးကွင်းဆက် ဖြစ်နိုင်သမျှ ချောမွေ့စွာ လည်ပတ်နိုင် ရေးမူဝါဒ၊ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူများမှ အသုံးဝင်သော ဝယ်လိုအားအချက်ပြများကို လက်ခံရရှိစေရေး မူဝါဒများကို ပေါင်းစပ် ဆောင်ရွက်ရန် အရေးကြီးပါသည်။ အမြန်ဆုံးဆောင်ရွက်ရမည့်တုံ့ပြန်မှုများ (ဥပမာ- မိုးရာသီချေးငွေများ)ကိုတည်ရှိပြီး အကြီးစား ပလက်ပ်ဖောင်းများ (ဥပမာ- အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်) တို့ကို အသုံးပြုပြီး လက်ရှိဆောင်ရွက်နေသောဝန်ဆောင်မှုများ၊ နည်းလမ်းများဖြင့် အချိန်မီ လက်တွေ့ကျကျ ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။

နောက်ဆက်တွဲ- ချေးငွေများကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်သတ်မှတ်ခြင်း၊ ချေးငွေအသစ်များထုတ်ချေးခြင်းနှင့် လူမှုကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရေးကို လွယ်ကူစေခြင်းတို့အတွက် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများမှလုပ်ဆောင်ရန် ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော တုံ့ပြန်မှုများ

အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများမှ ပေးသောချေးငွေများကို ငွေချေးယူသူများ၏ လိုအပ်ချက်နှင့်ကိုက်ညီအောင် စီမံသင့်ပါ သည်။¹⁴ ထိုသို့ပြုလုပ်ရန်မှာ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများမှ ဝန်ဆောင်မှုရယူသူများ၏ လိုအပ်ချက်ကိုသိရှိမှု၊ ၎င်းလိုအပ်ချက်များနှင့်ကိုက်ညီသည့် နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုနိုင်မှုအပေါ်တွင် မူတည်ပါသည်။ နည်းလမ်းများတွင် ပြန်ဆပ်ငွေ များကို လက်ခံခြင်း၊ ချေးငွေကိုဆိုင်းငံ့ပေးခြင်း၊ ချေးငွေပြန်လည်ပြင်ဆင်သတ်မှတ်ခြင်း၊ ထုတ်လုပ်မှုတိုးစေမည့် ချေးငွေ အသစ်များ ထုတ်ချေးခြင်း၊ (ပေးဆပ်ချိန် ပို၍ကြာကောင်းကြာမည်ဖြစ်သော်လည်း ပြန်ဆပ်နိုင်မည်ဟု မျှော်လင့်ပြီး) အကျပ်အတည်းကို ကူညီဖြေရှင်းပေးမည့် ချေးငွေအသစ်များထုတ်ချေးခြင်းနှင့် လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးအတွက် လွယ်ကူ စေခြင်း စသော နည်းလမ်းအမျိုးမျိုး ပေါင်းစပ်ပါဝင်ပါသည်။

¹⁴ <https://www.centerforfinancialinclusion.org/how-should-fsps-respond-to-the-covid-19-pandemic>

- မြန်မာနိုင်ငံမှ အချို့သော ငွေချေးယူသူများသည် ပုံမှန်ချေးငွေများကို ပြန်ဆပ်နိုင်စွမ်းရှိပြီး ထုတ်လုပ်မှုကို အထောက်အကူ ပြုစေမည့် ချေးငွေ အသစ်များ ရယူလိုပါသည်။

ဥပမာ အစားအစာဖြန့်ဖြူးရောင်းချခြင်းကဲ့သို့ လူများနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံရန် များစွာမလိုသောလုပ်ငန်းများသည် ဝယ်လိုအားတိုးတက်နေပါသည်။ ထိုလုပ်ငန်းများသည် ၎င်းတို့ယူထားသော ချေးငွေများကို ပြန်ဆပ်ပြီး ချေးငွေ အသစ်များယူရန် အလားအလာရှိပါသည်။ မိမိဆန္ဒအလျောက် ချေးငွေပြန်ဆပ်မှုများကို ခွင့်ပြုသော်လည်း လက်ရှိ ညွှန်ကြားချက်များအောက်တွင် ထိုသို့သော ချေးငွေပြန်လည်ကောက်ခံခြင်းအပေါ် နားလည်မှုလွဲမည်ကို ပူပင်စရာ ရှိပါသည်။

- ၆လအတွင်း အလျင်အမြန် အလုပ်ပြန်စနိုင်သည့် လုပ်ငန်းများအတွက် ချေးငွေကာလကို ထိုကာလအတိုင်း ပြန်လည်ချိန်ညှိနိုင်ပါသည်။ သို့သော် COVID-19 အကျပ်အတည်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ထိုချေးငွေ ပြင်ဆင်မှုများ လွယ်ကူစေရန် ချေးငွေဆုံးရှုံးမှုအချိုးများ (loan-loss ratios) မှစ၍ MCIX မှတ်တမ်းများအထိ နည်းဥပဒေဆိုင်ရာ ပြင်ဆင်ညှိနှိုင်းမှုအချို့ ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်နိုင်ပါသည်။ ထို့အပြင် ယခုအချိန်တွင် ချေးငွေပြန်ဆပ်ရန် မတတ်နိုင်သော တောင်သူများစွာသည် လာမည့်မိုးရာသီပြီးမှ ပြန်ဆပ်နိုင်ပါလိမ့်မည်။
- **စီးပွားရေးအရ မရပ်တည်နိုင်တော့သော ငွေချေးယူသူများနှင့် အခြားအကူအညီလိုအပ်သူများအတွက်** အသေးစား ငွေရေးကြေးရေး လုပ်ငန်းများသည် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုအကူအညီပေးသော အဖွဲ့အစည်းများနှင့်တွဲ၍ ထောက်ပံ့ကြေးနှင့် အခြားလူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးအကူအညီများပေးရန် ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်ပါသည်။ နောင်တွင် အသေးစားငွေရေးကြေးရေး လုပ်ငန်းများမှ ထပ်မံချေးယူမှုများအတွက် ထိုငွေချေးယူသူများ၏ အကြွေး ပေးဆပ်မှု မှတ်တမ်းကို မထိခိုက်စေဘဲ ၎င်းတို့၏ ချေးငွေများကို လျော်ပေးရန် စဉ်းစားသင့်ပါသည်။¹⁵
- အသေးစားချေးငွေလုပ်ငန်းများသည် အစိုးရနှင့်လက်တွဲ၍ ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုအသစ်များပေးရန်လည်း ထည့်သွင်း စဉ်းစားနိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ရန်မှာ မြန်မာ့အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်း ကြီးကြပ်မှုကော်မတီထံမှ အတည်ပြုချက်ကို အလျင်အမြန် ရရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။

- **စားသုံးမှုအတွက်ချေးငွေ** - စံငွေချေးမှုပုံစံနှင့်လူမှုရေးအကူအညီတို့ကို ရောစပ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အစိုးရထံမှ ဖြစ်စေ၊ အလှူရှင်အဖွဲ့အစည်းများထံမှဖြစ်စေ ပမာဏများသော ထောက်ပံ့ကြေးငွေများ (ဥပမာ- ဆုံးရှုံးမှု အာမခံများ၊ တိုက်ရိုက်ထောက်ပံ့ငွေများ) လိုအပ်နိုင်ပါသည်။ ထိုချေးငွေများသည် ပြန်ပေးဆပ်သည့်ကာလ ရှည်ပါမည် (ဥပမာ- ပထမအရစ်ဆပ်ငွေကို အနည်းဆုံး ၃ လအထိမစသေးဘဲ အခြေအနေပေါ်မူတည်၍လည်း ၆ လ မှ ၇ လ အထိ ဆိုင်းငံ့ ပေးခြင်း)။ ဤသို့အားဖြင့် ချေးငွေပြန်ဆပ်မှုသည် ၁၈ လ မှ ၂၄ လ အထိကြာနိုင်ပြီး အတိုးနှုန်းလည်း များစွာ လျော့နည်းပါလိမ့်မည်။ ဤချေးငွေများသည် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများ အတွက် ပုံမှန်ဝန်ဆောင်မှု ယူသူများနှင့် ဂုဏ်သတင်းကောင်းကို ထိန်းသိမ်းထားနိုင်စေပါသည်။ ထိုအချက်များ အားလုံးသည် အရေးကြီးသော်လည်း အစွန်းထွက်အတိုးနှုန်းများ (marginal interest rates) လျော့ချခြင်းများ သည် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများက ကုန်ကျစရိတ်အလွန်နည်းသော ငွေကြေးဖြည့်တင်းမှုကို ရနိုင်မှသာ အောင်မြင်လိမ့် မည်ကို ဂရုပြုရပါမည်။ ထိုသို့သော ငွေကြေးဖြည့်တင်းမှုမရှိပါက မည်သည့် အစွန်းထွက် မဟုတ်သောအတိုးနှုန်း (non-marginal

¹⁵ <https://www.centerforfinancialinclusion.org/how-should-fsps-respond-to-the-covid-19-pandemic>

interest rate) လျှော့ချခြင်းသည် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်း များအတွက် အနှုံးကိုသာ ဖြစ်စေမည်ဖြစ်ပါသည်။

- **ဘေးအန္တရာယ်မှ ပြန်လည်ထူထောင်ရေး ချေးငွေများ** World Vision သည် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံမှ တိုင်ဖွန်းမုန်တိုင်း အတွက် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးချေးငွေများအကြောင်း လေ့လာမှုတစ်ခုပြုလုပ်ခဲ့ပြီး¹⁶ Lane (2020) သည် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံ ကျေးလက်ဒေသများတွင် ရေလွှမ်းမှုဘေးအန္တရာယ်ကိုတုံ့ပြန်ရန် သီးသန့်ဒီဇိုင်းပြုလုပ်၍ ထုတ်ချေးခဲ့သည့် အသေးစားချေးငွေကို လေ့လာခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါချေးငွေ ၂ မျိုးလုံးသည် ဆုံးရှုံးသွားသော ပိုင်ဆိုင်မှုပစ္စည်းများကို ပြန်ဝယ်ရန်၊ ပြန်တည်ဆောက်ရန် လိုအပ်သော ငွေပမာဏကို တိတိကျကျ ရည်ရွယ် ချေးပေးသည့် ချေးငွေများဖြစ်သောကြောင့် အောင်မြင်ခဲ့ပါသည်။ ချေးငွေပြန်လည်ပေးဆပ်နှုန်းများ မြင့်မားခဲ့ပြီး အဆိုပါချေးငွေများကို ချေးယူသူများကလည်း များစွာကျေနပ် နှစ်သက်မှုရှိခဲ့ပါသည်။ ဤအခြေအနေများသည် အနောက်အာဖရိကတွင်¹⁷ မကြာသေးမီကဖြစ်ခဲ့သော ကပ်ရောဂါကို တုံ့ပြန်ရန်ချေးခဲ့သည့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး ချေးငွေများနှင့် အလားတူပါသည်။

လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးနှင့် လူမှုရေးအကူအညီများပေးရန် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများကို အသုံးပြုသင့်ပါ သလား?

တစ်ဘက်တွင် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများသည် ကျေးလက်ဒေသများသို့ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ရောက်ရှိ နေပြီး ကျေးလက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်၍ ၎င်းတို့ထံမှ ယုံကြည်မှုရရှိထားသော ဝန်ထမ်းများလည်း ရှိနေပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ယခင်ကလည်း နာဂစ်ဆိုင်ကလုန်းနှင့် ၂၀၁၅ ဇူလိုင်လမှစတင်ပြီး တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် ၁၂ ခုမှ လူ ၁ သန်းကျော်ကို ထိခိုက်စေခဲ့သည့် ရေလွှမ်းမိုးမှုများကို တုံ့ပြန်ရန် ထိုသို့သောပံ့ပိုးကူညီမှုများပေးခဲ့သည့် အတွေ့အကြုံ ရှိပါသည်။¹⁸ ပြည်တွင်းနှင့်နိုင်ငံတကာမှ မတည်ရင်းနှီးငွေများကို သယ်ယူသည့် လမ်းကြောင်းအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် အသေးစား ငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများသည် ငွေသားများကို သယ်ယူပို့ဆောင်ရန်၊ စီမံခန့်ခွဲရန်နှင့် ဥပဒေဆိုင်ရာ စွမ်းရည်ရှိပါသည်။ ကမ္ဘာတဝှမ်းရှိ အခြားအကျပ်အတည်းများတွင် တိုက်ရိုက် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အကူအညီများပေးခဲ့သော အသေးစား ငွေရေးကြေးရေး လုပ်ငန်းများသည် ယုံကြည်မှုတိုးခြင်း၊ သစ္စာရှိခြင်း၊ ဂုဏ်သိက္ခာတက်ခြင်းစသော အကျိုးကျေးဇူးများရခဲ့ပါ သည်။¹⁹ ²⁰ ဤအခြေအနေများတွင် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများသည် "အကူအညီလိုအပ်သော ရပ်ရွာများ၊ လူများကို အလျင်အမြန် ရှာဖွေဖော်ထုတ်ပြီး ၎င်းတို့၏ ပင်တိုင်ငွေချေးယူသူများကိုသာ ရည်ရွယ်ချက်မထားဘဲ ရပ်ရွာတစ်ခုလုံး အတွက် ရည်ရွယ်၍ အကူအညီများဖြန့်ဝေခဲ့ကြပါသည်။"²¹

NGOများ၏လှုပ်ရှားမှုများမရှိသော ရပ်ရွာများတွင် တစ်ဦးချင်းအတွက်ရည်ရွယ်သည့် လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု လွှဲငွေများ ပေးရန် နည်းလမ်းမှာ ဒေသအာဏာပိုင်များအပြင် အခြားနည်းလမ်းများမရှိသလောက် နည်းပါးပါသည်။ ထို့အပြင် အချို့NGO များသည် ကာလတိုအတွင်း ငွေသားပမာဏများများကို ကိုင်တွယ်စီမံရန် ထိရောက်စွာ မဆောင်ရွက်နိုင်ပါ။ လက်ရှိ မိုဘိုင်းငွေကြေး ဝန်ဆောင်မှုနည်းလမ်းများတွင် လွှဲငွေအများစုသည် မည်သူကငွေထည့်သည်၊ မည်သူကငွေထုတ်သည်ကို

¹⁶ <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/183633/disaster-resilient-microfinance.pdf>

¹⁷ https://globaldeliveryinitiative.org/sites/default/files/case-studies/rflessonslearned_10-25-17.pdf

¹⁸ <https://www.bbc.com/news/world-asia-33844076>

¹⁹ <https://gfdrr.org/sites/gfdrr/files/publication/Microfinance%20and%20Disasters-Preparing%20for%20the%20Worst.pdf>

²⁰ <http://visionfundmedia.org/DisasterResilience/Disaster-Resilience-full-report.pdf>

²¹ <https://www.centerforfinancialinclusion.org/how-should-fsps-respond-to-the-covid-19-pandemic>

မသိရသော (anonymous cash-in/cash-out) စနစ်ဖြစ်သောကြောင့် တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းကို ရည်ရွယ်ဆောင်ရွက်နိုင်သော စွမ်းရည်နည်းပါးပါသည်။ ကာလတို-ကာလလတ်တွင် မိုဘိုင်းငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုများကို အစိုးရနှင့်အခြားဖြန့်ဝေရေးလုပ်ငန်းများအား ပံ့ပိုးကူညီရန် လက်ကားငွေကြေးလွှဲပြောင်းမှုလမ်းကြောင်းများအဖြစ် ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ ပုံဖော်နိုင်ပါသည်။

အခြားတစ်ဘက်တွင် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများကို လူမှုရေးအကူအညီများဖြန့်ဝေရန် အသုံးပြုခြင်းသည် ၎င်းတို့၏အခန်းကဏ္ဍနှင့် ၎င်းတို့ပေးသောချေးငွေများနှင့်အတူတွဲနေသည့် ပြန်လည်ပေးဆပ် ရမည့်တာဝန်တို့ကို ရှပ်ထွေးစေနိုင်ပါသည်။ “ထောက်ပံ့ကြေးနှင့်ချေးငွေကို တပြိုင်နက်စီမံခန့်ခွဲနိုင်သော အသေးစားချေးငွေလုပ်ငန်းအနည်းငယ်သာ ရှိပါသည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် ထိုအလုပ်မျိုးကို ခွဲခြားလုပ်ကိုင်ခြင်းက ပိုမိုထိရောက်မှုရှိကြောင်း အထောက်အထားများရှိပါသည်။”²² နာဂစ်အပြီး ကာလတွင် အကူအညီအများဆုံးရရှိခဲ့သော မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသများမှ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများတွင် ချေးငွေ ဆုံးရှုံးမှုနှုန်း အမြင့်ဆုံးဖြစ်ခဲ့သော အထောက်အထားများကို တွေ့ရပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများမှ ကူညီဆောင်ရွက်သော လူမှုရေးအကူအညီဆိုင်ရာလွှဲငွေများကို ၎င်းတို့ ပုံမှန်အားဖြင့် ပေးသော ပြန်ဆပ်ရန်လိုအပ်သည့်ချေးငွေများနှင့် ရှင်းလင်းကွဲပြားစေရန် ထိရောက်သည့် ဆက်ဆံရေးမှာ အရေးပါပါသည်။ သတင်းအချက်အလက်ပေးပို့မည့် ဒီဇိုင်းရေးဆွဲရာတွင် လုံလောက်သော ပြင်ဆင်အားထုတ်မှုရှိပါက ဤကိစ္စသည် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သို့သော် ငွေချေးယူသူများကြား နားလည်မှုရှုပ်ထွေးစေမည့် အန္တရာယ်အချို့ ဆက်လက်ရှိနေပါမည်။ အချို့ကိစ္စများ တွင် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများသည် ကူညီဆောင်ရွက်ပေးသည့် အခန်းကဏ္ဍအတွက် အသင့်လျော်ဆုံး ဖြစ်သော် လည်း ပံ့ပိုးမှုများကို ဖြန့်ဝေပေးသည့်ကဏ္ဍအတွက်တော့ အကောင်းဆုံးအဖြေမဟုတ်ပါ။ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများ အတွက်လည်း ၎င်းတို့၏ လက်ရှိငွေချေးယူသူများအပြင် အခြားသူများအတွက်ပါ ရည်ရွယ်၍ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ပို၍ ခက်ခဲနိုင်ပါသည်။ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး အကန့်အသတ်များကလည်း အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းဝန်ထမ်းများကို ၎င်းတို့၏ ရုံးခွဲဝန်းကျင်နယ်မြေမှ ကျော်လွန်၍ သွားလာလှုပ်ရှားရန် အတားအဆီးဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။

အချုပ်ဆိုရလျှင် အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများသည် လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးနှင့် အကူအညီပေးရေးများစွာ အသုံးဝင်ပါသည်။ သို့သော် ၎င်းတို့သည် ပြဿနာအားလုံးကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်သည့် နည်းလမ်းတစ်ခုတော့မဟုတ်ပါ။

²² Ibid.

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- Aung Hein and P. Minoletti. 2020. "Coronavirus Response Policy Needs and Opportunities." International Growth Center Policy Brief. London: International Growth Center, London School of Economics and Political Science.
- Beaman, L., D. Karlan, B. Thuysbaert, and C. Udry. 2020. *Selection into Credit Markets: Evidence from Agriculture in Mali*. unpublished updated working paper. https://drive.google.com/file/d/1mLfBC3itsapSBgOoCPoZcEjVIU_0sdxt/view
- Boughton, D., J. Goeb, I. Lambrecht, D. Mather, and D. Headey. 2020. "Strengthening Smallholder Agriculture is Essential to Defend Food and Nutrition Security and Rural Livelihoods in Myanmar against the COVID 19 Threat: Elements for a Proactive Response." Myanmar SSP Policy Brief 02. Yangon: International Food Policy Research Institute.
- Breza, E. and C. Kinnan. 2018. *Measuring the Equilibrium Impacts of Credit: Evidence from the Indian Microfinance Crisis*. NBER Working Paper No. 24329. Cambridge, MA, USA: National Bureau of Economic Research.
- Feigenberg, B., E. Field and R. Pande. 2013. "The Economic Returns to Social Interaction: Experimental Evidence from Microfinance." *The Review of Economic Studies*, 80 (4): 1459-1483.
- Karlan, D., R. Osei, I. Osei-Akoto, and C. Udry. 2014. "Agricultural Decisions after Relaxing Credit and Risk Constraints." *Quarterly Journal of Economics*, 129 (2): 597-652.
- Lane, G.. 2020. "Credit Lines as Insurance: Evidence from Bangladesh." Working paper. Feed the Future Innovation Lab for Markets, Risk and Resilience. Davis, CA, USA: University of California, Davis.
- OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development). 2014. *OECD Investment Policy Reviews: Myanmar 2014*. Paris: OECD Publishing.
- Slover, C. 2020. "LIFT COVID-19 Economic Response." Unpublished Livelihoods and Food Security Fund (LIFT) note. April 8. Yangon: LIFT.

စာရေးသူအကြောင်း

Russell Toth (russell.toth@sydney.edu.au) သည် ဆစ်ဒနီတက္ကသိုလ်၊ စီးပွားရေးပညာကျောင်းမှ အကြီးတန်းကထိကတစ်ဦး ဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံဘောဂဗေဒအသင်း၏ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးလည်း ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ Inclusive Agricultural Value Chain Financing ပရောဂျက်ကို ဦးစီးဆောင်ရွက်နေပါသည်။

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ဤသုတေသနစာတမ်းငယ်ကို မြန်မာစိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာမူဝါဒအထောက်အကူပြုအစီအစဉ်(MAPSA)နှင့် အမေရိကန်နိုင်ငံတကာ ဖွံ့ဖြိုးရေးအေဂျင်စီ(USAID)-မြန်မာတို့၏ တောင်းဆိုမှုအရ ရေးသားခဲ့ပါသည်။ MAPSA အဖွဲ့ဝင်များ၊ USAID နှင့် ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာမှ ကျွမ်းကျင်သူများထံမှ သဘောထားမှတ်ချက်များရယူခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအသေးစား ငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်း နယ်ပယ်မှ ဦးဆောင်သူများကို ၎င်းတို့၏အဖွဲ့အစည်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုယူသူများ လက်ရှိရင်ဆိုင်နေရသော အန္တရာယ်များအကြောင်း ၎င်းတို့၏ အမြင်နှင့် စိုးရိမ်ပူပန်မှုများကို မေးမြန်းမှုများပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ အချိန်ပေး၍ တန်ဖိုးရှိသော အတွေးအမြင်ပေးခြင်းဖြင့် ပါဝင်ကူညီခဲ့ကြသူများ အားလုံးကို စာရေးသူမှ ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ ဤသုတေသနစာတမ်းငယ်နှင့် ပတ်သတ်သော တာဝန်အဝဝသည် စာရေးသူနှင့်သာ သက်ဆိုင်ပါသည်။

INTERNATIONAL FOOD POLICY RESEARCH INSTITUTE

1201 Eye St, NW | Washington, DC 20005 USA
T. +1-202-862-5600 | F. +1-202-862-5606
ifpri@cgiar.org
www.ifpri.org | www.ifpri.info

IFPRI-MYANMAR

No. 99-E6 U Aung Kein Lane
Than Lwin Road, Bahan Township
Yangon, Myanmar
IFPRI-Myanmar@cgiar.org
www.myanmar.ifpri.info

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

The Myanmar Strategy Support Program (Myanmar SSP) is led by the International Food Policy Research Institute (IFPRI) in partnership with Michigan State University (MSU). Funding support for Myanmar SSP is provided by the CGIAR Research Program on Policies, Institutions, and Markets; the Livelihoods and Food Security Fund (LIFT); and the United States Agency for International Development (USAID). This publication has been prepared as an output of Myanmar SSP. It has not been independently peer reviewed. Any opinions expressed here belong to the author(s) and do not necessarily reflect those of IFPRI, MSU, LIFT, USAID, or CGIAR.

© 2020, Copyright remains with the author(s). This publication is licensed for use under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0). To view this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>.

IFPRI is a CGIAR Research Center | A world free of hunger and malnutrition